

waren of een ander teeken van bewerking droegen. Waar ze zich bevonden tusschen voorwerpen van Romeinschen oorsprong, muntstukken, terra sigillata, stukken van hypocausta etc., mag men met grond veronderstellen, dat ze dateeren uit den tijd dat de Romeinen zich in deze streken ophielden. (Vele dier horens kan men nog zien in het Geschied- en Oudheidkundig Museum, alsmede ook in ons Natuurhistorisch Museum).

Zou er wellicht verband bestaan tusschen deze horens en de resten van herten in 't Bosscherveld?..

Jos. CREMERS.

LIMBURGSCH E ENTOMOLOGISCHE VONDSTEN IN 1919.

Op entomologisch gebied zijn in 't afgelopen jaar verschillende belangrijke Limburgsche vondsten gedaan en gepubliceerd, deels door leden van ons Genootschap, deels door andere entomologen in of buiten onze provincie. Om te beginnen met hetgeen in de tijdschriften van het Genootschap zelf bekend gemaakt is, verscheen in het Jaarboek 1918 (uitgegeven 1 Mei 1919) als onderdeel van het „Verslag van het Biologisch onderzoek van de Maas en hare oevers” een bericht over het „Entomologisch onderzoek”, vergezeld van een lijst der waargenomen insecten uit de orde der Coleoptera, Hymenoptera, Lepidoptera, Orthoptera, Plecoptera, Agnatha, Trichoptera, Odonata, Hemiptera, Homoptera, Diptera en Panorpa, bewerkt door Mr D. Uyttenboogaart. Een zeker aantal der soorten is nieuw voor de Limburgsche fauna, terwijl *Euacanthus interruptus* (Homopt.) en *Clinocera bistigma* (Dipt.) niet slechts voor Limburg, maar ook voor Nederland tot nog toe onbekend waren. — P. H. Schmitz S. J. zette in 't Jaarboek zijne Monographie voort der Phoridae van Hollandsch-Limburg en behandelde 19 Aphiochaeta-soorten, waarvan een nieuw voor de wetenschap en de meeste nieuw voor Continentaal-Europa. Dezelfde schrijver publiceerde in den loop van dit jaar nog 13 andere nieuwe soorten van dit onuitputtelijke vliegengeslacht, allen in Zuid-Limburg door hem ontdekt, in Nr 105 en 107 van de Entomologische Berichten, uitgegeven door de N. Ent. Vereeniging. In deze „Berichten” verschijnt ook om de twee maanden van de hand van Jhr. Dr. Ed. Everts een overzicht over „Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna”, waarin de vondsten uit Limburg vaak een rol spelen. In alle dit jaar uitgekomen nummers der E. Berichten (behalve 108) vinden we opgaven omtrent keversoorten, in Limburg waargenomen, en nieuw voor de Nederlandsche fauna.

Nemen we het Tijdschrift voor Entomologie, Jaargang 1919, ter hand, dan keeren ook daarin de namen van verschillende Limburgsche vindplaatsen herhaaldelijk terug. Zoo b.v. in het tweede supplement met aanvullingen en verbeteringen op de „Orthoptera Neerlandica” van C. Willemse en in de „Studien über paläarktische, vorwiegend holländische Limnobiiden, insbesondere über ihre Kopulationsorgane”, van Prof. Dr J. C. H. de Meijere. In Limburg werd dit jaar ook de Zomervergadering der Ned. Ent. Vereeniging gehouden (14 Juni. te Valkenburg), waar zich Limburgs

entomologen niet onbetuigd luiten; door de heeren P. Wasmann, Willemse, Schmitz en Rüschkamp werden wetenschappelijke mededeelingen gedaan; de laatstgenoemde berichtte o.a. over de ontdekking eener nieuwe muggensoort, die dan later onder den naam van *Bradysia feix* n. sp. door H. Schmitz in Deel V, Aflevering 1 van de Zcologische Mededeelingen, uitgegeven vanwege 's Rijks Museum van N. historie te Leiden, 1919, beschreven is.

H. S.

DE WATERSPREEUW.

Niet zonder ietwat vreeze ga 'k 't hebben over den Waterspreeuw, den *Cinclus cinclus aquaticus* Bechst.

Die heeft ons destijds heel wat onaangenaamheden bezorgd.

Men zal zich herinneren hoe in 1913, de Waterspreeuw voor 't eerst met zekerheid op Limburgschen bodem werd geconstateerd in de buurt van Gulpen.

Zal zich ook herinneren dat naar aanleiding van 't buitmaken van dezen Waterspreeuw met nest en eieren er van verschillende kanten geprotesteerd werd tegen 't uitroeien van zoo'n ornithologisch unicum hier te lande en de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging 'n schrijven publiceerde waarin ze er op aandrong dat, in de eerste jaren 't Nederlandsch broedgebied van den Waterspreeuw met rust zou worden gelaten.

We hebben destijds 't schrijven in ons Maandblad van 14 Juli 1914 afgedrukt en bij die gelegenheid gezegd dat we er volkomen mee accoord gingen.

En ofschoon we sinds dien meermalen 't aanbod ontvingen om een Waterspreeuw voor 't Maastrichter Museum te ontvangen, gingen we daar nimmer op in.

De *Cinclus cinclus aquaticus* moest met rust gelaten worden...

Kunnen wij 't derhalve verhelpen, dat we den 4den December i.l. toch 'n Waterspreeuw kregen toegezonden, weer uit de buurt van Gulpen?...

Welneen!

Wij hebben aan 't dooden van den vogel part noch deel.

En o.i. mag wetenschappelijk ornithologisch Nederland blij zijn, dat er in Maastricht 'n Natuurhistorisch Museum bestaat.

Dáár toch kwam de doode Waterspreeuw uit Gulpen nu terecht.

En zal hij, naar we hopen, eeuwen lang getuigen, dat Waterspreeuwen, die in 1913 voor 't eerst met zekerheid werden waargenomen te Gulpen, óók in December 1919 nog in de buurt van Gulpen huisden.

Jos. CREMERS.

ONS MUSEUM.

Eindelijk hebben de restauratieplannen haar beslag gekregen en zullen ze onverwijld worden uitgevoerd. Men is reeds volop bezig 't daarvoor benodigd materiaal aan te brengen. Begin Juli denkt men met de herstellingswerken klaar te zijn.

Tot dien tijd zullen we waarschijnlijk genoodzaakt wezen, 't Museum voor 't publiek te sluiten. Leden en niet-leden echter, die voor een of ander

speciaal iets graag toegang zouden hebben, behoeven zich daarvoor slechts te wenden tot den Conservator, Hertogsingel 10. Hij zal hun graag terwille zijn.

ONS MAANDBLAD.

Waar in den vervolge ons Maandblad geregeld zal verschijnen doen we 'n beroep op onze lederen voor bijdragen. Langere of kortere mededeelingen en uiteenzettingen op natuurhistorisch gebied zullen — mits ze handelen over Limburgsche of met Limburg verband houdende natuurlijke historie, hartelijk welkom zijn en in ons orgaan 'n plaats vinden, ondanks duurte van alles en nog wat op 't gebied van wetenschappelijke publicaties.

NOG 'N VONDST.

„Autodidacten — werd wel 'ns gezegd — blijven niet gespaard voor de deze lieden kenmerkende eigenschap, dat zij al hun vondsten even belangrijk en even vermeëdenswaardig vinden.”

Dit gezegde schoot me te binnen, toen 'k, ettelijke weken geleden, 'n vondst deed en 't voor-nemen maakte ze te publiceeren.

In hoeverre ze ietwat van belang mocht zijn mogen anderen beoordeelen.

M'n vondst gebeurde op de volgende wijze.

„Men” had gehoord van de talloze beentjes uit löss, waarover we 't in ons vorig Maandblad hadden, beentjes van Rana en Bufo, van Talpa en Arvicola enz. En „men” kwam ons zeggen, dat er vlak in de buurt, waar die lössbeentjes zitten, karrenvruchten dergelijke beentjes en zelfs beenderen! voor den dag komen, als men zich slechts de moeite wil geven om $\pm \frac{1}{2}$ Meter diep te graven. De bewuste plek lag in 't veld, tusschen Jeker en St. Pietersberg, vlak bij de den Maastrichtenaren welbekende kweekerij van Hellwig langs den Canerweg.

Dadelijk zijn we daar aan 't graven gegaan spoedig kwamen we tot de ontdekking, dat we niet voor niets de spade hanteerden.

We stootten n.m.l. op 'n eigenaardige grondsoort, waarin 't krioelde van allerlei recente land- en watermollusken.

De grond was korrelig kalkachtig en vertoonde veel ijzeroxyde.

Door dit laatste was hij niet zelden aaneengekit tot grootere en kleinere, op beenderen gelijkende pijpvormige voorwerpen.

Wij zonden 'n monster op aan Prof. Molengraaff die den grond houdt voor 'n afspoelsel van de verveerde krijtrotten van den St. Pietersberg, waarschijnlijk gemengd met wat löss. Dit afspoelsel werd afgezet in 't Jekerdal toen de Jeker daar veel breder was dan nu en 't huidige dat nog met haar wateren vulde.

Zóó is 't ook te verklaren, dat er zoo'n massa schelpen in voorkomen van Helix en Succinea, van Limnea en Planorbis enz. enz.

Bij nadere beschouwing van den zwarten bovengrond aldaar in 't Jekerdal kwam 'k tot de ontdekking, dat deze bovengrond in 't Jekerdal alomme wit ziet van de ontelbare schelpen, welke

door ploegen en spitten uit de lager gelegen lagen naar omhoog zijn gekomen.

JOS. CREMERS.

EEN VERDWAALDE.

Gelijk ieder jaar in September gebeurt, werden den 23sten van die maand dit jaar weer Klokdier-tjes, Vorticella's gezocht in den vijver van het Stadspark te Maastricht. In plaats daarvan werd een kolonie witachtige poliepen opgevischt, wat niet anders kon zijn dan Cordylophora. Een gedeelte ervan werd opgezonden naar Dr. Peeters S. J., St. Ignatiuscollege, Amsterdam, die niet lang geleden enkele artikels aan Cordylophora uit de meren en wateren rondom Leiden in D. L. N. heeft gewijd. Het „plantje” staat thans op form in de dierenafdeeling van het Museum te Maastricht.

Tot nu toe waren deze poliepen in ons land alleen gevonden in de Hollandsche boezemwateren.

B. S.

EEN ZELDZAME PLANT IN ROERMOND.

Den 11den September l.l. werden planten gezocht voor de H. B. S. te Roermond op het puinveld bij het Schuttersland aldaar. De tomaten! bloeiden daar in groot aantal tusschen aardappelen, die er evenmin behoorden. Eén „tomaat” had groote bloemen, de zeer eigenaardig gebogen groote meeldraad naast de 4 anderen en stengel en bladeren met tal van groote, scherpe stekels: Stekelnachtshade of Solanum rostratum Dunal. Een mooi takje vruchten met de gedoornde kelken staat in de schoolverzameling te Roermond als aandenken.

B. S.

VARIA.

1. **Roofvogels.** De heer Pelt, redacteur van „de Limb. Postduif” heeft een actie op touw gezet, wier „edel” doel is de „dood aan de Roofvogels”, zooals het in zijn blaadje heet. Wie 'n gedooden roofvogel toonen kan verdient 'n premie! De „sportbroeders” worden aangespoord tot 't geven van bijdragen... en vooral tot „den dood”. Treurig!

2. **Mollen.** 't „Mollen” schijnt tegenwoordig in onze buurt druk beoefend te worden door eenige „Hollanders”, die met behulp van honden hier de weilanden van deze nuttige dieren komen... „zuiveren”. Ze schijnen van de boeren nog al gemakkelijk verlof te bekomen ook. Ach, waren alle menschen wijs! (ook de boeren!)

3. **Zalmen.** De zalmenvangst op de Geul is sedert eenigen tijd weer aan den gang. Enorme exemplaren, als verleden jaar, schijnen tot nu toe dit jaar nog niet gevangen te zijn.

Heer.

M.

NIEUW LID.

F. Rüschkamp S. J., Ignatiuscollege, Valkenburg.